

Мамбеталиев Көкөбай —Эл агартуунун
отличниги,
Социалисттик Эмгектин Баатыры

Көкөбай Мамбеталиев 1913-жылы 10-январда Семиречинской областында Пишпек уездиндеги Ден-Алыш айылында, азыркы Нарын обласындагы Кочкор

районуна караштуу Талаа-Булак айылында дыйкандын үй-бүлөсүндө жарык дүйнөгө келген.

Он беш жашына чейин ата-энесинин колунда чонойгон. 1930-жылы башталгыч класс мектебин мыкты окуучулардын бири катары бүтүргөн. Педагогикалык кадрдын жетишсиздигин эске алып сабатсыздык менен күрөшүүгө бел байлаган. 1930-1936-жылдары туулуп өскөн айылында окуу программасы боюнча иш алып барган. Мугалимдик эмгек жолун 1937-жылы баштаган. Азыркы Ош обласынын Кара-Суу районундагы «Кызыл-Кыргызстан» жети жылдык мектебинде жана Оштун Суузак районундагы Орто-Жийде, азыркы Жалал-Абад областында башталгыч класс мугалими болуп иштеген. 1942-жылы августа Тянь-Шань облусунун Кочкор районуна которулган. 1962-1970-жылдары район Республикага баш ийген.

1970-жылдан тарта Нарын облусунун курамына кирген. Кочкор районундагы Талаа-Булак айылындагы сегиз жылдык мектепте директор, башкы мугалим, 1948-жылы биология мугалими болуп иштеген.

1951-жылы азыркы Ыссык-Көл облусунун Каракол шаарындагы Пржевальский атындагы мугалимдер институтунун табигый география факультетин сырттан бүтүргөн. Мектепке зоологиялык бурч ачып, гербарийлерди жана жаныбарлардын макетин чогултуу баштаган. Бул көрсөтмө куралдар сабактарды көргөзүү менен өткөрүүгө жардам берип, окуучулардын кызыгуусун арттырган.

1954-1961-жылдары райондук элге билим берүү бөлүмүнүн багыты боюнча Казал-Дөбө айылындагы орто мектептин 5-10-класстарында биология мугалими болуп иштеген. Бул жерден да Көкөбай Мамбеталиев зоопарктын бурчуна материал чогултууну уланткан. Ал аркар, карышкыр, эчки ж.б. тулуп канаттууларды

чогултууга жетишкен. Кийинчерээк ал мектепке чогултулган экспонаттардын баардыгын мектепке белеке тапшырган.

1961-жылы Талаа-Булак мектебине кайтып келип, биология сабагынан сабак берген. Көкөбай Мамбеталиевдин жетекчилиги астында мектепте көп жылдар бою жаш натуралистердин кружогу иштеген. Мектеп окуучуларынын активдүү катышуусу менен 1963-жылы бай биологиялык музей түзүлүп, ага окуучулардын жана мугалимдердин жеке күчү менен 800 дөн ашык макет жана гербарий жасалган. Алардын көбү бүгүнкү күнгө чейин колдонулуп келет. Эң кызыктуу экспонаттын айрымдары Фрунзедеги азыркы Бишкек жана Москва көргөзмөлөрүнө жөнөтүлгөн.

Көкөбай Мамбеталиевдин биологияны окутуудагы синирген эмгеги анын түгөнгүс энергиясы татыктуу бааланып Социалисттик Эмгектин Баатыры деген ардактуу наамга ээ болду. Ал педогогика илиминин чебери. Ар бир окуучуга сабакта да, сабактан тышкары убакта да көп көңүл буруп, окуу-эксперимент талаасында алардын изденүүчүлүгүн, кызыгуусун арттырып, китеп үстүндө өз алдынча иштөөгө тарбиялайт. Бир дагы сабакты визуализациясыз өткөрүү мүмкүн эмес. Акыркы он жылдын ичинде анын предмети боюнча кайталоо жок.

Көкөбай Мамбеталиев өзүнүн бай тажрыйбасын республиканын мугалимдеринин кенири массасына дайыма айтып турган.

Көкөбай Мамбеталиев биология мугалимдеринин усулдук бирикмесинин жетекчиси болгон. Мугалимдердин чогулуштарында, педогогикалык окууларда, илимий-практикалык конференцияларда өз тажрыйбасын бөлүшүп көп баяндама жасап келген.

Көкөбай Мамбеталиевге СССР Жогорку Советинин Президиумунун 1968-жылдын 1-июлундагы Указы менен «Ленин» ордени жана студенттерди коммунисттик тарбиялоодогу зор синирген эмгеги үчүн «Социалистик Эмгектин Баатыры» деген наам ыйгарылган. «Орок жана балка алтын медалы»

Эмгекчилер депутатынын Тянь-Шань областтык, Кочкор райондук жана Тала-Булак селолук Советтерине депутат болуп шайланган. Мугалимдердин Республикалык жана Бүткүл Союздук съездерине делегат болгон.

1973-жылдан тарта федералдык маанидеги пенсионер, Нарын облусунун Кочкор районунда жашап келген. Көкөбай Мамбеталиев 1976-жылы 16-июнунда дүйнөдөн кайтып, сөөгү өзү жашаган Кочкор районунун Ден-Алыш айылына коюлган.

Сыйлыктары:

«Ленин» (01.07.1958), «Эмгек Кызыл Туу» (16.08.1960) ордендери менен сыйланган жана «Эмгектеги артыкчылыгы үчүн» (20.11 1950), «Кыргыз ССРинин эмгек синирген мугалими» (02.08.1968) медалдары менен сыйланган. Эл Агартуунун Отличниги.

Көкөбай Мамбеталиев жөнүндө китептер жазылды, даректүү тасмалар тартылды. Анын ысымы Кочкор районунун Ден-Алыш айылындагы орто мектебине жана мектептин зоологиялык музейине берилген. Мектептин алдында улуу агартуучунун айкели орнотулган.

Көкөбай Мамбеталиев атындагы орто мектеп

КӨКӨБАЙ
МАМБЕТАЛИЕВ
1913 - 1970

Кыргыз Республикасынын
эмгек сиңирген мугалими
Социалисттик Эмгектин Баатыры
Окуучуларынан